

OBEC ŽATČANY

Naučná stezka „Žatčany včera a dnes“

RYCHLÍKŮV MLÝN a evang. hřbitov

Velký rodinný dům č. 265 za autobusovou zastávkou býval mlýnem. Pamětníci jej znají jako **Rychlíkův mlýn**. Tento fakt dnes připomíná pouze označení zastávky „U mlýna“. Unikátní na tomto mlýně bylo, že měl neobvyklý motorový pohon.

Rodina mlynáře Rychlíka před mlýnem v roce 1935

Hodový průvod před Rychlíkovým mlýnem v roce 1945, nebo 1946

ZAJÍMAVOST: Na poli vedle Rychlíkova mlýna bylo krátkou dobu před 2. světovou válkou také fotbalové hřiště. Před vybudováním současného hřiště pod kostelem v roce 1949 bylo fotbalové hřiště na Stání v místě garáží za obecní skládkou. Přes severní část hřiště na Stání vedla cesta. Utkání se někdy muselo přerušit, aby mohl projet povoz. Při žnících se na hřišti mlátilo obilí.

Podle zprávy z roku 1911 byl jeho majitelem od roku 1909 Bruno Lauterbach. V následujících 20 letech se zde vystřídali tři další majitelé. **V roce 1931 koupil mlýn Antonín Rychlík**, jehož rodina zde žije doposud. Mlelo se obilí na mouku všeho druhu, šrot a otruby.

Mlýn byl tehdy poháněn plynosacím motorem. Spalováním koxu vznikal plyn, který si výbušný motor odsával. Motorem byla poháněna složitá transmise mlýnského zařízení. Pod mlýnem býval malý rybníček, do něhož odtékala jednak vřelá voda z vodou chlazeného motoru, jednak se ochlazená voda z rybníčku znovu přečerpávala k motoru, pokud nestačila voda z domácí studny. **Motor poháněl také dynamo, které dodávalo mlýnu elektřinu.**

Po válce byl mlýn přestavěn a zmodernizován. Když byla **v roce 1952** mlynářská živnost zakázaná, **převzalo mlýn Jednotné zemědělské družstvo Žatčany**. To ho ale využívalo pouze ke šrotování. Poté, co si družstvo zřídilo šrotovnu v bývalém mlýně Na hrázi u dvora, mlýn zanikl.

Opuštěné prostory mlýna pronajímali Rychlíkovi jako sklady brněnskému výstavišti. **V letech 1979–1980 byl mlýn přestavěn na dva byty.** U mlýna býval sraz pro prvomájové průvody (průvod končil na konci obce směrem k Újezdu).

Autobusová zastávka je zde od 60. let 20. století. Současná podoba je z roku 1998. Předtím byla čekárna kovová s prosklenými tabulemi.

Autobusová čekárna do roku 1998

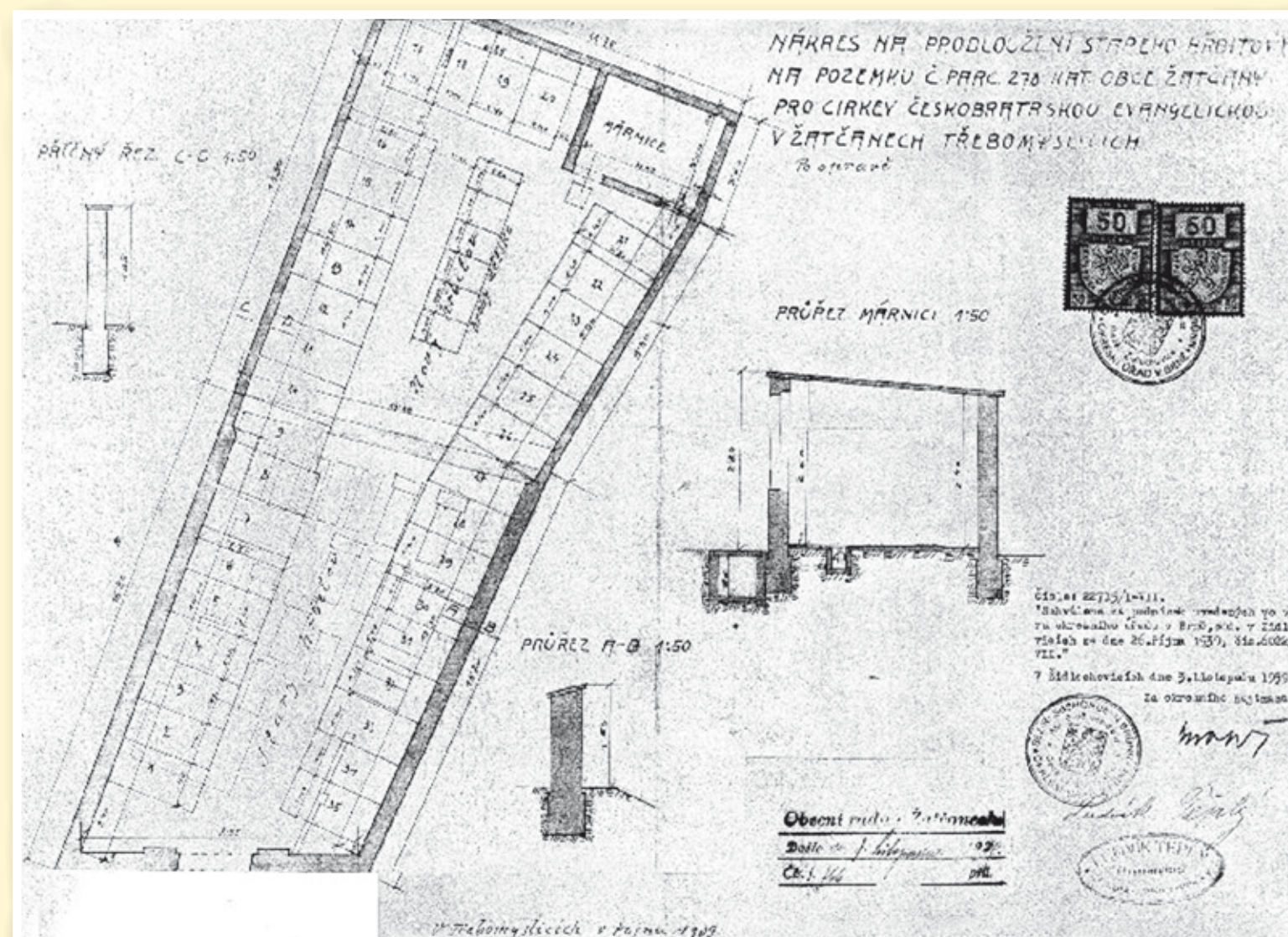
HŘBITOV CÍRKVE ČESKOBATRSKÉ EVANGELICKÉ

Naproti „mlýna“ se nachází hřbitov Českobratrské církve evangelické. Hřbitov má rozlohu 285 m² a je zde 21 hrobových míst.

Hřbitov zbudovala skupina evangelíků na počátku 20. století na pozemku, který darovala rodina Otřísalova z části své zahrady. Nyní je hřbitov ve vlastnictví Farního sboru Českobratrské církve evangelické v Brně I.

Původně byly hroby uspořádány podélně po celé šíři hřbitova. **Podle projektu stavitele Ludvíka Teplého z roku 1939 byl hřbitov prodloužen**, hroby přesunuty po obou stranách kolmo k ohradní zdi, uprostřed vznikla cesta, na jižní straně byla postavena márnice. Podle nového uspořádání se začalo pohřbívat v roce 1940.

Dle sčítání lidu v roce 1900 žilo v obci 39 evangelíků. Nejvíce jich bylo 66 v roce 1926 (po roce 1918 k nim přešli někteří katolíci). Právě proto bylo řešeno rozšíření hřbitova. Dle sčítání v roce 1991 se k tomuto vyznání hlásilo 17 osob, v roce 2001 to bylo 10 osob a v roce 2011 pouze 7.

Plán rozšíření hřbitova z roku 1939